

Or Pg 52 B 49

GOEJE, M. J. DE

XXI

5 bawen (90-94)

1906 (02-13) - (06-14)

1906-02-13

01

Ueltherreden 13-2-06.

Hooggeachte vriend,

Uw schrijven van 14/1, gis =
teravond ontvangen, ga ik dadelijk be-
antwoorden. Ik wist niet, dat men
bij de vervulling van een vacante,
leerstoel zó veel haast maakte. Nu
ben ik voornemens, 29 Maart per Kⁿ
Regenses te vertrekken — gelijc ik U,
meer ik, sedert de verzending van
Uwen brief reeds schreef — maar
ik wilde om even uit te blazen, be-
ginnen met enkele weken in het
duiden te blijven, daar in het vader-
land de rust al spoedig van zeer
relatieven aard zal zijn. In den
Caribien tijd hiet Ben ik letterlijk „ge-
hetal“ en het gevoel van het zijgend
hart is mij nooit zoo gemeenzaam
gewees als nu. Kosten de preparatie-
ven van eene reis naar Holland na
zeventienjarig verblijf hier al mer

beslommering en werk dan men wromit
 berekent, in die laatste maanden werd
 mij onder veel ander werk nog het
 presidium opgedragen, eene commissie
 die een plan moest ontwerpen voor eene
 rechtsschool voor Indenes. Daarmee
 ben ik nu juist klaar. De omstandig-
 heden zijn nu ongunstig mogelijk voor
 iustig overleg van wat orde, en want
 niet men niet de beslissing betreffende
 uwe opvolging bijzonder haast blijft
 maken, dan zal ik buiten beschouwing
 moeten blijven liever dan zelf tot
 de beslissing bij te dragen door een
 half overlegt antwoord, waarvan ik
 later wailicht spijt zou hebben.

Dan nog eene vraag, die hiermede samen-
 hangt. Het komt mij zeer rationeel voor,
 dat U zoo lang als Uwe krachten het
 verwilligen als interpres blijft fungeren.
 Bij Uwe latere afreden als zodanig dunt
 mij daarentegen eene scheiding van dit
 ambt van dat van hoogleeraar niet
 wenschelijk. Zal dit geen bezwaar op-

leveren in verband met Gynbolls wenz-
 schen?

Maar kan ik thans niet schrijven. De
 ontvangst van dezen zal U mij niet meer
 naar Jnn, maar naar Suez of Genua
 kunnen bereiken met eenig antwoord
 Met hartelijken groet, steeds hooptend

Uw

P. Smulthuis

Adviseur voor Inlandsche en
Arabische Zaken.

XOI

Prof. Dr. M. J. De G.

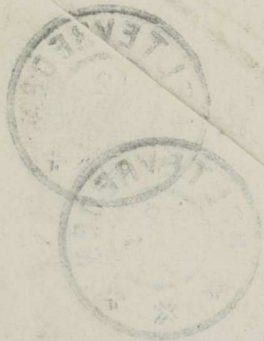
Vliet

13/2/06

Leiden.

202

E 18

1906-05-06

01

HÔTEL ST. GOTTHARD-TERMINUS

WALTER DÖPFNER, PROPR.

LUZERN 4 Mei 1906

Hooggeachte vriend,

Uwen brief van 12 Maart heb ik te Sues in orde ontvangen en 23 April kwam ik te Genua aan, waar mijne zuster met de familie Abendanon mij tot mijne groote verrassing verwelkomden. Zoolvel om mijne gesterkte vermoeidheid ietwat te doen verdwijnen als om mij allengs aan de kou, die ook hier vrij wel op nieuw begon, te winnen, blijf ik nog eenige tijt met mijne zuster op reis en gebruik die gelegenheit om tevens oude vrienden weer te zien of met brieuvrienden kennis te maken. Zoo leerde ik hier met gervezen Prof Brandstetter kennen, en vluchtig maar zeer aangenaam, te Freiburg Prof. Hess en tevens diens wel ietwat vervelende collega Grimme, en zoo hoop ik Bezold en Nöldeke ook te kunnen zien. Physisch ben ik wel en maak met mijne zuster wandelingen van 6 en meer uren, waarbij wij elkanders loonkracht met klimmende bewondering observeeren. Maar koud is het, en ik kan niet zeggen, dat de koude mij aangenaam aandoet. Toe ik te Genua aan wal stapte, had ik, wat dat betreft, wel per omgaande willen terugkeeren. Hoe lang ik nog onderweg zal blijven, weet ik niet, maar U hoort dat wel nader. Mocht U mij iets willen mededeelen, dan zal het mij voor-

loosig aan of door bovenstaand adres zeker bereiken.

Met hartelijken groet, hooggachtend

Uw

C. Smoukterburg

HOTEL ST. GOTTHARD-TERMINUS

JOS. DÖPFNER, Prop.

LUZERN

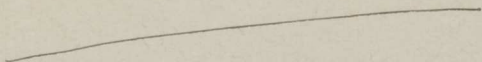
X01

Prof. Dr. M. J. De Goeje

4/5/06

Uleis

Leiden.

X02

1893
1893

NOV 1 1893
NEW YORK

1010

1906-05-08

01

HÔTEL ST. GOTTHARD-TERMINUS

WALTER DÖPFNER, PROPR.

LUZERN 8 Mei 1906

Hooggeachte vriend.

Uw briefje van gisteren ga ik dadelijk beantwoorden met mededeeling van mijn verder reisplan, dat thans vasten vorm aangenomen heeft. Den 21st Mei 's avonds hoop ik te Rotterdam aan te komen. Een paar dagen daarna kom ik natuurlijk tot U. Van den Weissenburgschen overvaar, wiens komst verwacht wordt, was ik op de hoogte; blijft hij nog eenigen tijd uit, dan zal ik vóór den 18st twee dagen te Strassburg doverbrenge (16-18), anders niet. In ieder geval hoop ik 19-20 te Heidelberg, dan een nacht te Bonn en 21 's avonds bij mijne zuske te Rotterdam te zijn.

Dan blijven van de Mei maand 10 dagen over, voor een deel nog vrij zwezige bovendien; ik hoop dus, dat de termijn van beslissing, zooals die met curatoren afgesproken werd, zich ook nog over de maand Juni zal uitstrekken, want anders zou ik voor mijzelf geen besluit kunnen nemen, hetgeen in casu met een negatief besluit gelijk zou staan. Het treft fataal, maar ik kan er niets aan doen. Blijf ik in mijn Indisch ambt, dan kan ik te allen tijde, wanneer omstandigheden of reiziging mij daartoe roepen, naar Holland terug ten onder genot van

hooger pensioen mij geheel rustig aan de wetenschap te wijden; ga ik in Hollandschen staatsdienst over, dan is de mogelijkheid van terugkeer naar Indië (tenzij onder zeer onvoordeelige omstandigheden als een soort rentenier) zoo goed als uitgesloten. De aanvaarding van een leeraamt heeft voornamelijk dit voordeel, dat ~~nam~~ mij als beoefenaar der wetenschap tevens maatschappelijk eene bepaalde plaats aangewezen zou zijn. Om voor mijzelf te beoordeelen of dit laatste den doorslag geeft, heb ik iets langer verblijf in Holland noodig dan 10 dagen te midden van koffers en kisten en heen- en weer reizen. Kan men mij niet meer verleenen, dan geldt het in dubio abstine, hetwelk hier zeggen wil: blijf wat ge zijt.

Ik zou mijne reis enkele dagen kunnen verhaasten, maar dan zou ik verliezen wat ik voor alle gevallen noodig had: enkele weken van werkelijke rust, iets dat ik in 17 jaren niet gekend heb en waartoe ik, eenmaal in Holland aangekomen, niet licht geraak. Aan boord gelukte het mij slechts soms, 5 uren van het etmaal te slapen, nu haal ik reeds met gemak 7, geleidelijk gaat het vooruit. Het is geen overdreven zorg voor eigen lichaam, die mij dus doet volharden in het uitstrekken deser periode van alleen fysieke inspanning over één maand ongeveer van mijn landing af.

Met hartelijken groet, hoogaachtend

Uw

P. Smollettburgroon

HOTEL ST. GOTTHARD-TERMINUS

JOS. DÖPFNER, Propr.

LUZERN

X01

Prof. Dr. M. J. De Gaeje

8/5/1906

Utrecht

Pays-Bas.

Leiden.

X02

D. 57

1906-06-02

01

Rotterdam, Voorschoterlaan 127

2 Juni 1906.

Hoooggeachte vriend,

Uwen mondelingen brief van twee woorden zou ik al vóórdal die uitgesproken waren, beantwoord hebben, als ik het op bevredigende wijze had kunnen doen. Maar, al is de zaak sedert ons gesprek op Hemelvaartsdag geen oogenblik uit mijne gedachten geweest, de sedert verloopene dagen van heen en weer reizen om eene woning te zoeken en sommige menschen te spreken zijn geheel onvoldoende geweest om mij voor mijzelf tot eene beslissing te brengen.

De groote moeilijkheid, die deze tweesprong mij oplevert, heb ik U al gedeeltelyk uiteengeset. Uit het praktische leven van actieve deelname aan het bestuur der koloniën tot dat van zivile studie overgaen, kan ik ook later iedereen dag; alleen nu staat mij echter de weg open om bij dien overgang de plaats

in te nemen, die ook officieel tot meespreken rechtigt en noopt. Daarentegen zouden vele en velelei belangrijke bemoeiingen, die tot dusverre een integreerend deel van mijn bestaan uitmaakten, ophouden. Inzdermaat, om voor mijzelf in deze voorloping te kunnen gevoelen wat wenschelijk is, zou een ietwat langer verkeer in de oude, nu voor mij weer nieuw geworden omgeving,

bepaald noodig zijn. Elke beslissing voor die zou iets hebben van het uitmaken eener kwestie door loting, op den gis. Al zijn een paar maanden verblijf zeker onvoldoende voor een wel gegronst oordeel, zij zouden mij toch in staat stellen om voor mijzelf verzekeerd te zijn. Nu ben ik dat niet.

Verder is er iets in de materiele zijde van de zaak, dat ook bespreking verdient. De lex Bergsma bepaalt in hoofdzaak, dat wie, na een Indisch pensioen verdient te hebben, een ambt in Nederl. staatsdienst aanvaardt, dat pensioen vermindert zijt met de helft zijner nieuwe bezoldiging.

Het schijnt wel, dat men later het onbillijk der consequenties van deze maatregel op sommige plaatsen heeft ingezien. Althans de Regering zelve heeft medegewerkt om bedwilde wet te ontdruken, bijv. bij de aanstelling van Dr. Van der Stok, gepens^d directeur van het meteorol. observatorium te Batavia, in eene functie aan het observ. te Utrecht. Door aan zijne aanstelling formeel een tijdelijk karakter te geven heeft men hem in staat gesteld zijn eenmaal verdient pensioen bij zijne tegenwoordige bezoldiging te behouden. Het dunkt, dat ingeval eener benoeming van mij in een staatsambt hier te lande, vooral ook met het oog op dat antecedent (en misschien zijn er meer) veel zou pleiten voor het nemen van een dergelijke maatregel, als te meer daar ik anders bij den overgang niet meer dan ruim $\frac{1}{3}$ van mijn Indisch tractement zou genieten, terwijl men als normale verhouding voor zulk een dergelijke positie $\frac{1}{2}$ aanneemt; indertijt bij mijne tijdelijke uitzending naar Indië

bijv. diende laatstgenoemde verhouding als basis om mijne toelage in Indië te bepalen. Mijne Hollandsche inkomsten werden met 2 vermenigvuldigd. Ofschoon de financiële kwestie bij mijne keuze niet den doorslag zou geven, erke ik ronduit, dat ik eene halveering van mijn salaris volgens de wet Bergsma niet getijmoedig kan aanvaarden, waar vriend Van der Sloot (met nog anderen misschien) daarvoor verschoond bleef.

Maar afgzien daarvan, hve gaarne ik ook voor al na Uwe opmerking van Hemelvaartsdag, een beslist antwoord geven zou, vóórdat ik nog een paar maanden hier geleeft heb, kan ik dat niet. Ook al ontving ik morgen mijne officiële benoeming, dan zou ik twee maanden bedenktijd moeten vragen en ze anders niet kunnen aanvaarden. Vindt U 't wenschelijk, er nog eens met mij over te spreken, dan ben ik dadelijk na ontvangst eener briefkaart gereed om tot U te komen. Met hartelijken groet steeds hoogachtend

Uw

P. S. von K. Burgrooij

1906-06-14

01

Rotterdam 14 Juni 1906.

Hooftgeachte vriend,

In de laatste verloopne dagen is de bewuste quaestie natuurlijk steeds het onderwerp mijner overdenking geweest, en thans meen ik eene oplossing gevonden te hebben, die ik mij haast U mede te deelen.

Wanneer ik bij aanvaarding van het mij toegedachte professoraat tevens als adviseur voor Indische en Arabische Zaken aan het Ministerie van Koloniën verbonden kan blijven en daarvoor, in den vorm van toelage of hoe men het noemen moge, de f 3000.- per jaar kan genieten, die anders volgens de bestaande bepalingen van mijn Indisch pensioen afgetrokken zouden worden, dan ben ik bereid de benoeming te aanvaarden.

Bij zulk eene regeling, die door samen-

werking der departementen van Koloniën en Binnenl. Zaken te bereiken is, blijft de band, die mij met Indië en Indische belangen verbindt, voortbestaan.

Terwijl uit den aard der zaak de veel tijd roovende adviezen over allerlei dergelyken kleinigheden, die locale behandeling vereischen, buiten mijne sfeer zouden komen te vallen, en dus eene enorme winst van vrijen tijd voor studie verkregen wordt, blijft de Regering de gelegenheid behouden om mij over algemeener en grotere vragen te vernemen, en mij blijft de deur open om mij officieel over zulke zaken ook uit eigena hoopde te laten hooren.

Tevens ware daardoor, geloof ik, de meest aangewezen vorm gevonden om mij, nevens het mij toegedaachte hoogleeraarsbetreftement, mijn voor eene Indische carrière van betekenis niet groote Indische pensioen geheel, en niet tot $\frac{1}{3}$ gereduceerd,

te doen genieten.

Worst men zulk eene oplossing niet aannemelijk achten, dan geef ik de voorkeur aan terugkeer naar Indië.

Het spijt mij meer dan ik U zeggen kan, dat ik door mijn uitstel U moeile bevoldkend heb, maar het is inderdaad eerst nu, dat ik voor mijzelf tot gewisheit gekomen ben.

Ovmorgen verhuis ik naar Den Haag en is mijn adres daar:

Laurens Reaelstraat 2.

Met hartelijken groet, hooftkend

Uw

P. Smoektturgronit

X01

Adviseur voor Inlandsche en
Arabische Zaken.

Prof. Dr. M. J. De Goeje

Uriez

2/6/1906

14/6/1906

Leiden.

X02

30 4